

wen tegemoet zie - de tijd van tijd-, geld- en energievretende processen is in onze Vereniging eigenlijk voorbij en ik wil dus volstaan het publiek te waarschuwen voor alle radiologen, die zich met electro-acupunctuur bezighouden en niet één naam noemen. Deze waarschuwing geldt onverminderd als uw Aanvullingsfonds of particuliere verzekering gaarne uitbetaalt en speciale waakzaamheid is geboden als zijn of haar naam in een glimmende WVC/AAG brochure prijkt!

Berisping heeft geen preventief effect

Wat moet er nu gebeuren om aan de praktijken van dit soort levensgevaarlijke artsen-alterneuten een einde te maken? Allereerst wil ik hier mijn pleidooi van vorig jaar nog eens onderstrepen en de vorige wens uitspreken, dat de tuchtcolleges hun koudwatervrees om zich uit te spreken over alternatieve behandelwijzen overwinnen en eindelijk eens hun verantwoordelijkheid in deze gaan nemen. De bovenvermelde casus onderstreept opnieuw dat van de tuchtrechtelijke berisping geen enkel preventief effect met betrekking tot recidive uitgaat!

Maar naar mijn mening hoeven alternatieve artsen niet alleen maar tuchtrechtelijk en anderszins repressief bestreden te worden. Het zal mede gevolg zijn van de wat oorlogszuchtige naam van onze Vereniging, dat door buitenstaanders al te snel wordt gedacht dat wij een blinde haat koesteren jegens alternatieve artsen, dat wij een heksenjacht voeren tegen alles wat alternatief is etcetera. Dat nu is in zijn algemeenheid beslist onjuist. En wat ik nu ga zeggen zal in de oren van sommigen misschien farizeïsch klinken, maar het is echt gemeend. Wij zijn oprecht van mening, dat veel artsen-alterneuten door omstandigheden buiten hun wil tot hun aberrante uitoefening der geneeskunde zijn gekomen. Anderen zullen *werkendeweg* tot de ontdekking zijn gekomen, dat hun aanvankelijk enthousiasme ongedoerd was.

Deze vakbroeders hebben recht op onze hulp. Wij achter het zeker niet uitgesloten, dat een niet onbelangrijk aantal liever (weer) de gewone geneeskunde zou beoefenen en ik wil er hier voor pleiten, dat er een instantie in het leven wordt geroepen om deze alternatieve artsen daarbij behulpzaam te zijn. Gedacht zou kunnen worden aan een stichting HAM (Herintreding Alternatieve Medici), opgericht door vertegenwoordigers van KNMG, wetenschappelijke verenigingen en geneeskundige inspectie of WVC.

Artsen-alterneuten, die in aanmerking zouden willen komen voor herintreding in de reguliere geneeskunde zouden wel allereerst een screening moeten ondergaan, bestaande uit een psychologisch onderzoek en een test om te bezien of hun gewone medische kennis nog voldoende op peil is. Om potentiële kandidaten niet op voorhand af te schrikken en kopschuw te maken, dient ook uiterste vertrouwelijkheid van de procedure te worden gegarandeerd.

Terugkeer naar normaal functioneren

In het psychologisch onderzoek moet worden bekeken naar de motivatie van de arts en zal een oordeel moeten worden gevormd over zijn psychische gezondheid: er bevindt zich in de groep alternatieve artsen zeker een aantal met grootheidsideeën, overmatige distinctiedrift en andere karakterneurosen, en zelfs ook grovere psychiatrische problematiek. Vaak zullen deze psychische problemen een terugkeer naar normaal functioneren belemmeren c.q. onmogelijk maken. Bij gebleken geschiktheid echter zouden de herintredende artsen eerst geruime tijd in een gesuperviseerde situatie moeten werken of kunnen solliciteren naar een opleidingsplaats tot huisarts, specialist en dergelijke. Ik wil er hier krachtig voor pleiten, dat er bij de beoordeling van deze artsen dan onbevooroordeeld wordt gekeken naar hun prestaties en dat daarbij hun alternatieve verleden

geen enkele rol meer zal mogen spelen. Alleen zo krijgen zij een eerlijke kans op terugkeer naar een normaal functioneren.

Men de overblijvende groep, die niet voor herintreding in aanmerking komt of wenst te komen, is krachtige bemoeienis van de geneeskundige inspectie noodzakelijk. Dat past ook goed in het nieuwe beleid van de inspectie om minder dan vroeger af te gaan op incidenten, maar daarentegen meer actief op zoek te gaan naar misstanden en dysfunctionerende artsen. Het opsporen van dysfunctionerende artsen is echter moeilijk en de inspectie beschikt niet over veel mankracht. Als de inspectie ons voorstel overneemt dan heeft zij ineens de beschikking over een prachtige vindplaats, want van een grote groep dysfunctionerende artsen zijn de namen makkelijk te achterhalen. In de eerder genoemde WVC/AAG-brochure staan zij allen, als het ware zwaaiend met hun brevet van onvermogen, vermeld met naam, telefoonnummer en adres.

Deze bemoeienis zal er toe moeten leiden, dat zij, al of niet gedwongen, hun praktijken beëindigen. De inspectie is daarvoor ook aangewezen op de medewerking van tuchtcolleges, gerechtshoven en Hoge Raad. (De Geneeskundige Hoofdingspectie liet vorig jaar als reactie op mijn jaarrede over dit onderwerp weten flinke frustraties te hebben ervaren ten gevolge van de tijdrovende en kostbare procedures, die dat tot gevolg heeft, en door de praktijk-ervaring, dat rechterlijke colleges vaak milder worden naarmate zij hoger staan in de hiërarchie.) Om schade aan de gezondheid te voorkomen van hen die zich, in het goed vertrouwen met een echte dokter van doen te hebben, aan deze artsen toevertrouwen is een andere weg niet mogelijk.

Op deze manier kan het oude ideaal van Thorbecke toch weer in ere hersteld worden: artsen zijn mensen, die na één opleiding en één examen hun beroep op zo uniform mogelijke wijze uitoefenen. Aan andere artsen bestaat nog steeds geen behoefte! Thorbecke is dood en zijn wet vervangen, maar ik hoop dat u met mij zult willen roepen: lang leve Thorbecke!

C.N.M. Renckens, 8 oktober 1994.

Stelling

In 1942 promoveerde B. Hoogvliet op het proefschrift 'Geneetische en klinische beschouwingen naar aanleiding van bloedersziekte en kleurenblindheid in dezelfde familie'. Uiteraard waren bij deze dissertatie ook de stellingen afgedrukt die de promovendus moest verdedigen.

De laatste stelling, stelling XIV, luidde: **Er is verband tussen sectarisme en kwakzalverij.**

Eerste speeksel van de dag op een zakdoekje naar Nieuw Zeeland

Met nog grotere snelheid dan weermee Vestdijk nieuwe romans produceerde ('Ik ken schrijvers, die na het voltooiën van een boek langdurig gaan zitten uitrusten. Zoiets snap ik niet; je wordt er toch niet moe van, je kunt er toch bij blijven zitten?') of waarmee Chaplin thema's voor een volgende film bedacht ('All I need to make a comedy is a park, a policeman and a pretty girl.') worden er door kwakzalvers nieuwe 'therapieën' uitgevonden. Het recept is meestal eenvoudig: kies een aandoening of liever nog een soort klacht, waaraan de gewone geneeskunde weinig kan doen en verleen aan de behandelwijze een pseudo-wetenschappelijk tintje door wetenschappelijke termen (lieftst in samenhang met recente ontdekkingen in de wetenschap, zoals 'vrije radicalen': geen politieke partij, maar een soort zuurstofmoleculen, die thans in verband gebracht worden met veel ziekteprocessen in het lichaam, 'laserstralen': gebruikt in geavanceerde chirurgie en James Bond-films of milieuvervuiling: dioxine in moedermelk is maar één stap verwijderd van 'ontgiftingskuren' e.d.) te gebruiken. Meng dat vervolgens met elementen, die direct afkomstig zijn uit magie of mythologie, waarop gewone wetenschappelijke kritiek minder vat heeft. Een recent voorbeeld van een dergelijke soort snel aan populariteit winnende kwakzalverij is de kleurentherapie van Liley, die vanuit Nieuw Zeeland zijn zegetocht door de wereld maakt en daarbij ook ons land niet onberoerd laat.

Terwijl er intussen al honderden Nederlanders de weg naar Nieuw Zeeland hebben gevonden stond de 'kleurtherapie volgens de methode Liley' nog niet eens vermeld in de laatste 1993 editie van Paul van Dijk's kwakzalversalmanak 'Geneeswijzen in Nederland'. (Wij hebben jaren geleden al gesteld, dat dat boek losbladig zou moeten zijn, maar dat terzijde.) Het is zelfs al zover dat dr. P. Lens, inspecteur voor de volksgezondheid in Noord Holland, begin augustus meende een waarschuwing te moeten laten horen tegen deze vorm van kwakzalverij. Wij kregen daarvan even een heerlijk nostalgisch jaren-vijftig gevoel: een inspecteur voor de volksgezondheid, die waarschuwt tegen kwakzalvers: mmm, dat was weer eens smullen!

In diverse TV-actualiteitenrubrieken werden dit jaar beelden getoond van de kwakzalvende Brooker en een heel gezelschap van Nederlandse slachtoffers. De geïnterviewde landgenoten leden volgens eigen zeggen aan M.S., M.E., P.T.D. en onduidelijke moeheidsklachten. Volgens Brooker berusten al deze ziektebeelden op virusinfecties, die allemaal gevoelig zijn voor bepaalde kleuren en waarvan de aard en gevoeligheid wordt vastgesteld door wichelroede-onderzoek. Daarvoor is de lijfelijke aanwezigheid van de patiënt vereist. Een eerste selectie maakt de wonderdokter echter op afstand. Alles was daarvoor nodig is, is - blijkens het foldermateriaal dat men op verzoek vlot krijgt toegezonden - een uitvoerige lijst van alle symptomen, een lijst van de gebruikte geneesmiddelen, een druppel bloed op een gedeelte van een steriele papieren zakdoek (afm. ca. 50x50mm), nuchtere urine gedroogd op een gedeelte van een papieren zakdoek en het eerste speeksel van de dag op idem. In dun plastic verpakt gaat de zending tenslotte vergezeld van een aan de patiënt zelf geadresseerde enveloppe en 20 N.Z.-dollars richting Cambridge, Nieuw Zeeland. De gelukkige patiënt ontvangt binnen

een alleszins redelijke termijn het verlossende antwoord. Dat luidt dan bijvoorbeeld, in een geval waarin wij inzage kregen: 'M.E. and Auto-immunity'. De verwachte behandelingsduur werd geschat op 'about 3 weeks' en de prognose werd als 'good' gesteld.

Het wonder van Randwijk

Aan wondergenezingen bestaat geen gebrek en in de provinciale pers werd al van menig staaltje melding gemaakt. Zo werd in 'De Gelderlander' van 22 maart 1994 onder de kop 'Het wonder van Randwijk' het verhaal van Madelon Vrieselaar beschreven. De 23-jarige Madelon leed aan posttraumatische dystrofie (PTD), een reëel, nog niet geheel begrepen ziektebeeld, dat soms ontstaat bij een overigens normale genezing van beenbreuken of zelfs na lichtere trauma's. De patiënten klagen daarna over blijvende, zeer hevige pijnen in het betreffende lid en kunnen arm of been ook niet meer goed gebruiken. Een goede behandeling voor dit ernstige ziektebeeld is niet voorhanden en bij een aanzienlijk deel van de lijdensgenoten zijn de klachten permanent. Een kleiner deel geneest alsnog spontaan.

Brooker beweert dat PTD gevolg is van het ...poliovirus! Professor Goris, chirurg te Nijmegen, betitelde op de TV die uitspraak van Brooker desgevraagd als klinkklare nonsens. Maar Madelon lag al vijftien maanden op bed, met als enige uitjes de ritten naar het revalidatiecentrum, waar men maar weinig vooruitgang kon boeken. Toen zij hoorde van de successen van Brooker, toen stond haar besluit vast. De reis kostte natuurlijk nogal wat, maar gasten van het café van haar ouders, familie, vrienden en bekenden boden spontaan hulp. Haar man Huib: "Dat was echt ongelooflijk. Mensen kwamen zomaar een enveloppe afgeven. Het wisselgeld van de sigarettenautomaat werd ter beschikking gesteld. Echt fantastisch. Als dat niet gebeurd was, hadden wij waarschijnlijk een lening moeten afsluiten!"

Madelon kan nog precies vertellen hoe de behandeling in zijn werk ging: "Hij heeft een boek met allerlei kleuren borduurgaren. Met behulp van een wichelroede stelt hij de kleur van jouw virus vast. Die kleur garen gaat dan in een bakje van een machine waarop je wordt aangesloten door middel van een polsband. De machine geeft stroom en in combinatie met de kleur komt een bepaalde frequentie je lichaam binnen. Die frequentie doodt uiteindelijk de virussen in je lichaam".

Madelon werd gedurende veertien dagen van 's morgens negen tot 's middags vier op de machine aangesloten. Madelon knapte zienderogen op. Ze wordt nu iedere morgen wakker zonder pijn en heeft haar krukken al uitgeleend aan een zwager, die een ongelukje had gehad! Toch blijft ze voorzichtig: "Mensen moeten geen valse hoop krijgen op basis van mijn ervaringen. Wat mij op de lange termijn te wachten staat, dat weet ik ook nog niet".

Inmiddels zijn er ook al twee Nederlandse artsen voor natuurgeneeskunde uit Laren en Ommen, die patiënten werven voor deze therapie. Zij stellen hun diagnose na toezending van een wattenstokje met lichaamsvocht en 35 gulden. Het waren deze beunhazen, waarvoor inspecteur Lens expliciet waarschuwde. En terwijl er in cafés, clubgebouwen en kerken geld wordt ingezameld voor de ongelukkigen, die het er niet bij laten zitten, is er inmiddels ook al een krachtige lobby op gang gekomen, die wetenschappelijk onderzoek eist naar de effecten van de Brookertherapie. Mevrouw Schiphorst uit Duiven is bestuurslid van de Stichting KIWI, die met name de belangen van de PTD-patiënten wil behartigen. Een dochter van de vrouw is met succes behandeld door Brooker en zij zegt dan ook haast te hebben met de erkenning van de Brookertherapie. Er komen, aldus mevrouw Schiphorst, jaarlijks 8000 nieuwe gevallen van PTD bij.

De taal van de kwakzalver (I)

DRS. A.L. TERNEE

'There is a sucker born every minute, and there is a crook born every hour to take care of sixty suckers.'

Joseph Jastrow (1863-1944).

'Dat de ziekte terugkomt, komt omdat u zich niet goed aan uw dieet heeft gehouden.'

'De lymfbanen in uw hersenen functioneren niet goed.'

'U heeft toxoplasma.'

'U heeft ME-ziekte en dat heeft alles met allergie en milieuvervuiling te maken. Ik zal u genezen, maar het kan wel even duren.'

'Uw kanker komt terug omdat u zich uw witte bloedcellen niet levendig genoeg heeft voorgesteld. Of heeft u wellicht te weinig wortelen gegeten?'

'Uw weerstand is verminderd, want u heeft veel te veel van u zelf gevegd. Deze vitamines zullen u uw weerstand weer teruggeven.'

'Het gaat nu goed, maar u moet elk jaar terugkomen, want als uw wervels dan al weer een beetje fout staan, dan kan ik dat in dat vroege stadium beter en vlotter genezen. Voorkomen is beter dan genezen.'

'Ik heb uw bloed nagekeken: u heeft zowel Candida als te laag bloedsuiker.'

'U heeft precancerose: u zult zeker kanker krijgen, als u niet snel begint met het innemen van de geneesmiddelen, die ik u zal verstrekken. Bij hernieuwd doormeten in eerder door mij behandelde gevallen heb ik totnogtoe precancerose altijd kunnen genezen. U heeft enorm geluk!'

'Ik heb al zoveel mensen genezen. Zelfs vrouwen van dokters komen bij mij.'

'Mijn geneeswijze is niet erkend, want de dokters zijn natuurlijk bang, dat ik ze brodeloos maak. U kunt daarom maar beter niet tegen uw dokter zeggen, dat u hier onder behandeling bent.'

'Uw immuunsysteem is verzwakt. Dat zijn die vrije radicalen.'

'Uw darm is enorm vervuild. We beginnen met reinigingskuren, daarna een vastenkuur en tenslotte drie dagen koffieclysma's, dan zult u eens zien, hoe u zich daarna voelt!'

'Deze korreltjes moet u uw kind zeven maal daags geven op exact dezelfde tijd.'

'U heeft last van verdrongen ervaringen uit een vorig leven.'

'Met deze pillen kunt u vermageren zonder een vermageringsdieet te hoeven volgen.'

'U mag geen varkensvlees meer eten, dat is heel slecht.'

'Ik heb het nog geleerd van een echte Chinese acupuncturist. Er zit zoveel kaf onder het koren bij de acupuncturisten. Daardoor krijgen de echten ook een slechte naam.'

'Uw achtste aurastraal is verstoord, dat gaan we eens even verhelpen met dit prachtige auramiddel. Het is nog een oud recept van Paracelsus.'

'Ach, mevrouw, dit is de VEGA-test. Ik kan u echt niet in een paar woorden uitleggen hoe of hij werkt. Die cursus bij de Nederlandse Artsen Acupuncturisten Vereniging duurde niet voor niets wel een half jaar. Ik kan hiermee in ieder geval ziekten vaststellen, die in de reguliere geneeskunde verborgen blijven. Dus u moet het zelf maar weten!'

'Die amalgaam in uw mond werkt als een batterij en dat is heel slecht voor uw eierstokken.'

'Ik heb met de DMSO-test vastgesteld, dat u aan kwikvergiftiging leidt. Heeft u soms amalgaamvullingen in uw mond?'

'Dat de klachten toenemen, dat is normaal in de homeopathie. Het is juist een teken, dat we op de goede weg zijn. Volhouden, hoor!'

'Dat uw klachten direct verdwenen, dat geeft wel aan hoe met die electro-acupunctuur exact het goede homeopathische middel kan worden vastgesteld.'

'Doet mijn acupunctuurmaald u zo'n pijn? Dan zit ik juist goed, dat is het 'naaldgevoel'. De Chinese acupuncturisten noemen dat het A Shi!-gevoel. Dan wordt het element aarde met het element vuur in aanraking gebracht en dat is de snelste manier om de Yin-energie beter te richten en dan zult u snel van uw moeheid af zijn.'

'Ik druk zo zacht op uw scheefstaande wervels, dat een eierschaal nog niet zou breken. Die problemen met uw dikke darm zullen snel tot het verleden behoren.'

'Neen, de ziektekostenverzekering betaalt het nog niet. Mijn beroepsvereniging is er echter wel volop mee bezig en dat zal wel niet zo lang meer duren. Die gewone geneeskunde met zijn symptoombestrijding en corticosteroiden, dat wordt wel allemaal klakkeloos betaald, schandelijk. U kunt mij dus net zo goed zwart betalen, met die rekening kunt u toch niets.'

'Het Aanvullingsfonds betaalt maar vijftig gulden per consult. De behandeling kost vijftig gulden. Ik zal wel twee rekeningen van vijftig gulden schrijven, ook één op naam van uw zoon-tje. Zo komt u toch nog uit de kosten: u krijgt van het ziekenfonds dan twee keer vijftig gulden vergoed.'

'Ik ben alleen maar medium. Ik heb die gave van bovenaf gekregen en gebruik hem voor het welzijn der mensheid.'

'Ik adviseer u ook uw kinderen door mij te laten nakijken. Voor u kan ik niets meer doen, maar als uw kinderen dezelfde aanleg hebben, dan kan ik wellicht voorkomen, dat het met hun ook zover komt.'

'Met mijn hypnotherapie kan ik veel voor u betekenen, maar als u die Valium blijft innemen, dan kan ik niets bereiken.'

'Multiple sclerose een ongeneeslijke ziekte? Wie zegt dat? Ik heb met dit dieet al zoveel mensen uit de rolstoel gekregen.'

'Wie ananas eet, die krijgt geen kanker.'

'U hoeft alleen maar een foto op te sturen (met vijftig gulden), dan zal ik mij daarop flink concentreren en dan voelt u snel genoeg dat dat ook helpt.'

'Als ik u voor een klein bedrag nabehandel met de softlaser, dan zult u minder kaakpijn hebben en dan zal de wondgenezing driemaal zo snel verlopen.'

'Deze oorbel masseert precies het goede punt van uw oorlel. U valt een kilo per week af.'

'In Zweden is amalgaam al verboden. En in Denemarken zijn ze ook veel verder dan hier!'

'De oude Chinezen wisten het al: Ginkgo biloba is het perfecte plantaardige middel tegen cerebrale veroudering. Het brengt meer zuurstof naar de hersenen.'

'Inenten tegen kinkhoest en mazelen is heel slecht, want zo bouwen die kinderen nooit een goede weerstand op.'

'Tegen ouderdomskwalen bij mannen adviseer ik een uitgebalanceerd verjongingsregiem en als u voldoende selenium en vitamine E neemt, dan zal hij weer staan als de Domtoren!'

'Ik heb een wachtlijst van drie maanden. Maar als u huisarts een briefje schrijft, dat het spoed is, dan wil ik voor u wel een uitzondering maken.'

'Paus Pius XII, Chaplin, De Gaulle, Churchill, Marilyn Monroe, Fidel Castro en Leni Riefenstahl hebben ook veel baat gehad bij de celtherapie. En doordat wij nu cellen van placenta's gebruiken, zijn de resultaten nog beter. Dat is het jongste weefsel, dat bestaat en je kunt er niet allergisch voor worden!'

'Ik ben zelf ook arts, dus met die kwaal hoeft u echt niet naar uw huisarts, want die geven daarvoor altijd chemische geneesmiddelen.'

'Ik ben apotheker, dus de enige echte specialist op het gebied van geneesmiddelen. Ook voorlichting aan de klant rekenen wij tot onze taak. En ik verkoop homeopathische middelen, omdat er nu eenmaal vraag naar is. Sommige artsen zien er goede resultaten van.'

'Ik ben apotheker en reken de voorlichting van de patiënt tot mijn belangrijkste taak. Hoe of homeopathische middelen werken? Daarvoor heb ik een uitstekende folder van de KNMP. Als u die nu eerst eens doorleest.'

'Of ik in een vorig leven ook al reïncarnatietherapeut was? Die vraag is niet relevant voor de behandeling en die zal ik dus ook niet beantwoorden.'

Wuivende bloemen en kruidige planten

In het augustusnummer van ons Actieblad maakten wij melding van het protest van de Vereniging tegen de Kwakzalverij tegen excursies naar de tuin van Biohorma, de fabrikant van de kwakzalversmiddelen van Vogel. Ook maakte de Vereniging de propaganda voor een boek van Vogel in het blad Spoorstags dat wordt toegestuurd aan de houders van een 60-pluskaart van de spoorwegen. Hier volgt het antwoord van de voorzitter van de Raad van Bestuur van de NS, drs. H. den Besten.

Met enige zorg heb ik kennisgenomen van de inhoud van uw brief van 16 juni jl. inzake het artikel over Alfred Vogels kruidentuin in Elburg. Daar NS natuurlijk niet de intentie heeft haar klanten in de armen van een kwakzalver te drijven, heb ik mij over deze zaak laten informeren door de afdeling die zich bezighoudt met de door u genoemde publicaties.

Bij de keuze van het onderwerp 'kruidentuin in Elburg' heeft NS allerminst de bedoeling gehad de lezer een geneesmiddelenadvies aan de hand te doen. De insteek was vooral een prachtige tuin "vol wuivende bloemen en kruidige planten". De uitgekozen tuin is bijzonder omdat zij niet alleen mooi is; de planten en kruiden uit deze tuin staan bovendien bekend als geneeskrachtig. Omdat onze insteek juist de tuin en de kruiden zijn hebben wij de oorspronkelijke aanbieding van het boek 'De kleine dokter' van A. Vogel terzijde gelegd. We hebben gekozen voor een boek dat de nadruk legt op het planten en verzorgen van de kruiden en minder aandacht geeft aan eventuele geneeskrachtige waarden van deze planten.

Zoals u aangeeft heeft NS inderdaad reeds eerder kort aandacht besteed aan een tuin van A. Vogel. Omdat 1992 - mede dankzij de Floriade - een bloemenjaar was, is toen in de pocket Er-op-Uit! een hoofdstuk gewijd aan bloemen en tuinen. 'De vier jaargetijden' was hierin samen met ruim honderd andere tips opgenomen.

Vooropgesteld dat hetgeen u in uw brief stelt op waarheid berust en wij hiervan op de hoogte waren geweest, had NS dit artikel niet in Spoorstags opgenomen.

Om de zaak tot op de bodem uit te kunnen zoeken en een duidelijker standpunt voor de toekomst te kunnen innemen, is uw brief ter reaktie naar de kruidentuin gestuurd.

U zult t.z.t. op de hoogte worden gesteld van het antwoord en van ons standpunt en onze opstelling in deze zaak door mevrouw S. Roels van de afdeling Marketing-Communicatie.

Ik dank u voor uw reaktie. Ik stel het op prijs wanneer iemand zijn of haar mening kenbaar maakt over uitgaven van NS, met name als het gaat om positieve kritieken eventueel nuttige opmerkingen.

(w.g.) H. den Besten.

'Zorgvernieuwing' met acupunctuurnaalden

In het *Actieblad* van augustus 1994 maakten wij melding van de plannen van het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis te Nijmegen om homeopaten en acupuncturisten te gaan aanstellen in het kader van de 'zorgvernieuwing'. Wij hebben medische staf en directie van dat ziekenhuis gewezen op de schadelijke kanten van dat initiatief en hebben met name gesuggereerd, dat hun ziekenhuis zou onttaarden in een Holistic Healing Center, zoals door Bügel beschreven in het *Actieblad* van januari 1990.

Beide instanties hebben op ons schrijven gereageerd. Het medisch stafbestuur wees er op, dat er geen enkele sprake is van toelating van alternatieve behandelaars binnen de ziekenhuismuren. De plannen zullen worden geëffectueerd naast het ziekenhuis in het 'Sanadome'. Weinig geruststellend vonden wij de toevoeging, dat het uitsluitend alternatieve *artsen* zou betreffen en dat dezen zich zouden beperken tot 'geaccepteerde, niet reguliere geneeswijzen'.

Directeur medische zaken, M. Verstegen, is arts en kent de opvattingen van onze Vereniging, die hij respecteert. Hij was voorbereid op het feit, dat zijn initiatief discussie zou oproepen. Een reactie uit onze kring had hij verwacht, en tot nadere discussie is hij 'altijd gaarne bereid'. Veel verwachten wij niet van een dergelijke dialoog, want ons verwijt aan de alternatieve geneeswijzen, dat zij medicaliserend werken en somatische fixatie bevorderen, dat vindt hij te zwart-wit. Worden dergelijke verwijten immers ook niet door huisartsen richting tweede lijn geuit? De Nationale Raad voor de Volksgezondheid is ook veel genuanceerder dan wij en zouden de verzekeraars wel zo veel vergoeden, als er niet veel patiënten baat zouden hebben bij die alternatieve geneeswijzen? Overigens verkeert het initiatief nog in de 'onderzoeks- en voorbereidingsfase'. Dat neemt niet weg, dat Verstegen hoopt op meer wederzijds begrip tussen reguliere en alternatieve behandelaars, zodat beide werelden nader tot elkaar kunnen komen.

De conclusie uit dit schrijven lijkt ons duidelijk: dat zal wel door gaan!

Voetpleisters

Al in 1913 werd geadverteerd met het voetpleister van 'Magic Foot' ter genezing van reumatische pijnen. In het Zondagsblad, dat de uitgeverij Neerlandia te Utrecht publiceerde voor een groot aantal lokale nieuws- en dagbladen in den lande stond in 1930 nog altijd een advertentie van Magic Foot. Voor drie gulden kon men een proefzending ontvangen plus een prachtig nieuw boek in kleuren gedrukt. De voetpleisters zouden in staat zijn de ergste gevallen van elke reumatieksoort te genezen. Men moest een coupon inzenden aan Magic Foot Draft Co., 116 New Court, Farringdon Street, London. In datzelfde Zondagsblad kan men op de eerste advertentiepagina lezen dat de advertentiekolommen alleen open staan voor geneesmiddelen en geneeswijzen "indien daartegen geen bezwaar bestaat bij de Commissie van Controle op het adverteren van Geneesmiddelen en Geneeswijzen. Secretariaat Van Aerssenstraat 176, Den Haag".

Het was de tijd van Silvikrin tegen kaalhoofdigheid en van Kruschen Salts, ook al tegen de reumatiek. Beide vonden genade bij de Commissie.